
Školné možná nahradí zápisné

Školné možná nahradí zápisné

LIDOVÉ NOVINY

20.4.2009, rubrika: Akademie, strana: 21, autor: RADKA KVAČKOVÁ

Vysoké školy zřejmě rezignovaly na to, že by se jim dostalo výraznější finanční injekce od státu, a začínají uvažovat, jak si pomoci samy, například zavedením zápisného.

Spádem vlády se pravděpodobně na dlouhou dobu odsouvá reforma terciárního vzdělávání, v jejímž rámci se měla připravovat půda i pro vybírání školného. Vysokým školám přitom peníze chybějí.

Například Univerzita Karlova proto začíná uvažovat o tak zvaném zápisném, které by se platilo každý rok studia a činilo by 3200 až 6400 korun. Mluvčí univerzity Václav Hájek sice tvrdí, že zatím jde o neoficiální informace, protože nebylo nic rozhodnuto, připouští však, že během několika týdnů se bude o věci jednat.

Chybí nám půldruhé miliardy, říkají rektori Peníze ovšem chybějí i dalším. Česká konference rektorů vydala koncem minulého týdne prohlášení, že vláda dluží českým vysokým školám na jejich vzdělávací činnost až 1,5 miliardy korun. V případě, že se jí deficit nepodaří včas vyrovnat, školy budou muset podle rektora Vysokého učení technického Václava Havlíčka začít šetřit. A to i propouštěním zaměstnanců či snižováním výdajů na technický provoz, budou tedy i zaostávat za světem v přístrojovém vybavení, řekl ČTK rektor Českého vysokého učení technického v Praze Václav Havlíček. Návrh výdajů ministerstva financí na české vysoké školství pro letošní rok původně počítal s deficitem 2,5 miliardy korun. To je při celkovém objemu prostředků na vzdělávací činnost 23 miliard Kč více než desetiprocentní deficit, upozornil Havlíček. Po jednání s premiérem a ministrem školství se rektorům podařilo získat jednu miliardu.

Podle Havlíčka ministr školství Ondřej Liška tehdy rektorům slíbil, že během roku uvolní dalších 600 milionů korun. Peníze doplní z ušetřených prostředků plánovaných na spoluúčasť výzkumných projektů Evropské unie.

„Finální souhlas je však na ministerstvu financí, které dosud neodpovědělo, a v dnešních turbulencích se obávám, že ani neodpoví,“ komentoval Havlíček.

Některé současné problémy lze řešit i bez zákona Abychom ale nebyli nespravedliví. Odcházejícímu ministru školství se podařilo dostat do vědy a výzkumu na vysokých školách evropské peníze a přinejmenším odstartovat diskusi o tom, jakým směrem by se mělo terciární školství ubírat. Slíboval nový vysokoškolský zákon, který se ale nejspíš také zpozdí. Tím spíš, že vysoké školy se nestaví právě vstřícně k jednomu ze zásadních bodů reformy načrtnuté kolektivem vedeným Petrem Matějů v Bílé knize. V dokumentu se navrhuje snížit moc akademických senátů a přenést část jejich pravomocí na správní rady vysokých škol, které zaručují větší propojení firmy a společnosti jako celku.

Správní rady, v nichž jsou zástupci státu, regionu, firem, důležitých institucí regionu a třeba i absolventi, už dnes existují, zatím ale kontrolují jen hospodaření školy s majetkem, který jí předal stát.

V některých zemích mají pravomoc větší, stejně jako rektor, který u nás musí brát v úvahu rozhodnutí senátu. Je nepochybné, že slabá vláda něco takového nejspíš neprosadí. Je to ale vůbec nutné? Podle některých expertů by bylo možné upravit mnoho věcí bez zákona, jen malou změnou ve financování škol. Různí experti, různé pohledy a doporučení Vyjasnit bude třeba i otázku, jestli se má Česká republika v současné době ještě pořád snažit o zvyšování počtu vysokoškoláků.

Petr Matějů navrhuje otevřít vysoké školství co největšímu počtu zájemců. Naproti tomu například ředitel Střediska vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy Jan Koucký opakovaně tvrdí, že zvyšování počtu přijímaných bylo na místě v devadesátých letech minulého století, ale dneska už ne. Na vysoké školy totiž odchází kolem šedesáti procent populačního ročníku. Před dvaceti lety to bylo kolem dvaceti procent. Tak rychlému růstu přitom neodpovídá

podle něj ani ekonomická situace země, ani schopnost vysokých škol přizpůsobovat se. A to tím spíš, že se nevyplnil původní předpoklad, podle něhož skončí polovina vysokoškoláků s bakalářským diplomem a potom půjde do praxe. Dnes pokračuje skoro osmdesát procent bakalářů v navazujícím magisterském studiu.

Podle Kouckého, ale i dalších odborníků kvalita vysokoškolského vzdělání s přílišnou masovostí klesá, a hlavním úkolem dneška je soustředit se na její zvýšení.

Všechno záleží na tom, kdo bude ministrem Co tedy bude s reformou? Její otec Petr Matějů minulý týden LN řekl, že všechno záleží na tom, kdo usedne do křesla ministra školství.

Dodejme, že ten, kdo rozhodne, nebude pravděpodobně ministr úřednické vlády, ale teprve ten, který vzejde z podzimních voleb.

Pokud vyhraje sociální demokracie, je málo pravděpodobné, že by se uvažovalo o školném (i když v některých zemích zpoplatnily studium právě vlády nalevo od středu). Pravděpodobnější je, že školy budou hledat cesty, jak si finančně pomoci samy. Třeba tak, jak o tom uvažuje Univerzita Karlova.